

ASPECTE CRIMINOLOGICE PRIVIND SĂVÂRȘIREA INFRAȚIUNII DE OMOR CALIFICAT CU PREMEDITARE

Costică CIOCAN¹

Abstract

This article analyzes from a criminological perspective the crime of first degree murder [art. 189 para. 1 letter a) of the Criminal Code] by debating issues related to criminogenesis and criminodynamics, with references to the main characteristics of the personality of organized offender.

Keywords: *the crime of aggravated murder, premeditation, the organized offender, the disorganized offender, victims.*

Introducere

Infrațiunea de omor calificat comisă cu premeditare reprezintă una dintre cele mai grave fapte prevăzute în Codul penal, pedepsită aspru de legiuitor cu detențiunea pe viață sau închisoarea de la 15 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi [art. 189 alin. (1) lit. a) Cod penal].

Pentru a putea fi reținută premeditarea, în literatura de specialitate² s-a arătat că este necesar să fie îndeplinite următoarele trei condiții, respectiv: „a) trecerea unui interval de timp din momentul luării hotărârii de a săvârși omorul și până în momentul săvârșirii infracțiunii; b) efectuarea unor acte de pregătire materială, în vederea săvârșirii faptei, constând în luarea de măsuri, procurarea de instrumente sau mijloace; c) efectuarea unor acte de pregătire morală, psihică, în vederea săvârșirii infracțiunii, constând în activitatea psihică a făptuitorului de reflectare, de chibzuire asupra modului cum va săvârși infracțiunea”. Premeditarea omorului relevă o pericolozitate deosebită a infractorului care elaborează un plan în baza căruia va săvârși infracțiunea³, diminuând, pe cât posibil, riscurile de a fi prins. În cazul unei condamnări pentru săvârșirea unei infracțiuni de omor calificat,

---

¹ Doctorand, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, e-mail: costica.ciocanj@gmail.com.

² Tudorel Toader, Marieta Safta, în *Explicațiile noului Cod penal, vol. III*, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 43.

³ Craig N. Ackley, *Criminal Investigative Analysis: A Move Toward a Scientific, Multidisciplinary Model*, in *Handbook of Behavioral Criminology*, Springer International Publishing AG 2017, p. 232.

infractorul este plasat într-o categorie de persoane ce prezintă un grad ridicat de a ucide din nou, chiar și mai multe persoane⁴.

Spre deosebire de criminalul dezorganizat care nu posedă aptitudini personale și profesionale ridicate, criminalul organizat, de obicei, acționează cu premeditare și deține „un scor ridicat al inteligenței, competențe sociale, calificare profesională, competență sexuală, status social ridicat și un loc de muncă stabil”⁵. Având aceste calități, activitatea organelor judiciare de identificare și tragere la răspundere penală a persoanelor ce comit fapte de omor nu este una ușor de realizat, ci impune utilizarea unor metode eficiente și adecvate.

În ceea ce privește actele de pregătire materială, acestea se pot concretiza în achiziționarea de instrumente (spre exemplu, obiecte vulnerante) ce vor fi utilizate la săvârșirea infracțiunii. Alegerea unui anumit tip de armă poate indica trăsăturile de personalitate ale criminalului și gradul său de determinare pentru comiterea faptei. Într-un studiu realizat în Italia⁶, s-a constatat că 25% dintre crimele comise pe teritoriul statului italian s-au realizat prin înjunghiere, restul fiind săvârșite, cu o majoritate covârșitoare, prin utilizarea armelor de foc. Folosirea obiectelor ascuțite, apte să producă decesul victimei, conturează intenția de a ucide și în raport de zonele vizate de lovituri. Astfel, în perioada iulie 2009-mai 2012, în Kingston, Jamaica, după autopsierea medico-legală a 74 de cadavre prin care s-a stabilit că decesele au fost produse, direct sau indirect, prin plăgi tăiate la nivelul gâtului, s-a arătat, printre altele, că „majoritatea rănilor provocate la nivelul gâtului sunt asociate cu violența de grup și crizele de cuplu, iar principala cauză a morții a fost asfixierea prin aspirarea de sânge prin căile respiratorii”⁷.

Armele de foc sunt însă cel mai des folosite la comiterea infracțiunilor de omor, deoarece proiectilele acestora pătrund în țesuturile moi și în organele corpului uman, producând răni ce cauzează, de cele mai multe ori, moartea⁸. S-au înregistrat totuși și cazuri în care la săvârșirea unei infracțiuni de omor au fost utilizate obiecte neobișnuite, precum *lingurița pentru desert*⁹, îngreunându-se astfel munca medicilor legiști de stabilire a cauzei morții.

---

⁴ Matt DeLisi, Mark Ruelas, James E. Kruse, *Who will kill again? The forensic value of 1st degree murder convictions*, Forensic Science International: Synergy 1 (2019) 11-17.

⁵ Tudorel Butoi, *Psihologie Judiciară*, Ed. Trei, București, 2012, p. 53.

⁶ Luigi Papia, Federica Gorla, Isabella Spinetti, *Homicide by stabbing committed with a "Fantasy Knife"*, Forensic Science International: Reports 2 (2020) 100068.

⁷ Dinesh Rao, *An autopsy study of 74 cases of cut throat injuries*, Egyptian Journal of Forensic Sciences (2015) 5, 144-149.

⁸ Tae Ro, Richard Murray, Dan Galvan, Muhammad H. Nazim, *Atypical gunshot wound: Bullet trajectory analyzed by computed tomography*, International Journal of Surgery Case Reports 14 (2015) 104-107.

⁹ Rahul Band, Arvind Kumar, Sanjay Gaiwale, Ajay Ghangale, *Homicidal injury with dessert spoon - A case report*, Forensic Science International: Reports 2 (2020) 100094.

Profilul personalității criminalului organizat

Așa cum am arătat anterior, persoana care comite o infracțiune de omor calificat cu premeditare este *capabilă să organizeze*, chiar și în detaliu, fapta pe care dorește să o comită, crescându-și astfel șansele de reușită. Aceasta dă dovadă că poate amâna momentul comiterii infracțiunii până când o poate săvârși fără a se expune unor riscuri suplimentare. De asemenea, criminalul organizat apelează la tertipuri prin care induce victima în eroare, punând-o într-o situație vulnerabilă din care nu mai poate ieși¹⁰.

Lipsit de scrupule¹¹, criminalul organizat nu renunță la planul de a comite infracțiunea de omor, chiar dacă un participant la săvârșirea acesteia ar ezita sau o terță persoană care ar afla de intenția de a fi comisă infracțiunea ar încerca să-l oprească. Calitățile sociale joacă un rol important în găsirea și abordarea de noi victime, cărora criminalul organizat le câștigă încrederea prin metode viclene¹². De cele mai multe ori, această vânătoare nu are loc atunci când între victimă și agresor există relații de încredere ce derivă din calitatea de rudă, de partener de viață sau de prieten apropiat.

În cazul săvârșirii unei infracțiuni de omor calificat cu premeditare asupra unui membru de familie, crima poate fi considerată de autor o soluție la problemele familiale pe care le întâmpină.

Spre exemplu¹³, un inculpat în vârstă de 73 de ani a luat decizia de a-și ucide soția bolnavă pe care a îngrijit-o timp de 8 ani, fiind paralizată, din dorința de a-i pune capăt suferințelor pricinuite de boală și de faptul că cei doi fii ai săi nu mai țineau legătura cu aceasta și nu o mai vizitau. Instanța de judecată a reținut că infracțiunea de omor a fost comisă cu premeditare, profitând de starea de vădită vulnerabilitate în care se găsea victima, care a fost strangulată cu un cablu coaxial.

Infracțiunile contra vieții pot fi însoțite și de actul suicidar al autorului care se vede pus în situația de a se confrunța cu rigorile legii penale sau cu oprobiul

---

¹⁰ Prin Decizia penală nr. 124/A a Curții de Apel Galați, Secția penală, s-a reținut că „după discuții telefonice inculpații s-au întâlnit cu victima D. B. la data de 24.03.2004 în jurul orelor 22, 00, în satul V. din Serbia. După întâlnirea cu victima inculpații s-au urcat în autoturismul condus de aceasta și au rugat-o să meargă împreună în satul vecin pentru a lua alte două persoane așa cum stabilise și la telefon. Pe drum inculpatul N. E. a coborât din autoturism pentru necesități fiziologice, timp în care inculpatul E. G cu o sârmă a strangulat-o pe victima D. B. și l-a amenințat cu un cuțit pe N. E. să nu intervină deoarece va avea aceeași soartă. După uciderea victimei prin strangulare inculpații au pus-o pe aceasta pe bancheta din spate a autoturismului, iar N. E. a trecut la volanul autoturismului și l-a condus pe un drum secundar și neasfaltat.”

¹¹ Ion Oancea, *Probleme de criminologie*, Ed. All, București, 1994, p. 142.

¹² Mariana Pădureanu, *Personality profile specific for the organized criminal in the offence of rape*, Literature, Discourses and the Power of Multicultural Dialogue Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017. eISBN: 978-606-8624-12-9.

¹³ Decizia penală nr. 3/A/2008 A Curții de Apel Alba Iulia, Secția penală, disponibilă pe site-ul: <http://www.jurisprudenta.org>.

societății. În cazul anterior menționat, instanța de judecată a reținut că „la locul faptei a fost identificat un alt bilet scris de inculpat, tot în limba maghiară, din conținutul căruia a rezultat că (autorul) nu a mai putut suporta greutățile cu care s-a luptat în decursul a opt ani de zile, cât și-a îngrijit soția care era paralizată, că nu a fost ajutat de fiii săi și ca atare s-a hotărât să curme suferințele soției și să se sinucidă. Tot cercetarea la fața locului a evidențiat faptul că strangularea a avut loc cu un cablu coaxial folosit la antena de televizor, cablu care a fost pregătit pentru ca inculpatul să-și curme singur viața”. În acest caz, din perspectivă psihologică, suicidul reprezintă o reacție comportamentală a persoanei, exprimată conștient și care e produsul „unui dezechilibru dintre forța și semnificația stimulilor interni și externi și modalitatea de răspuns a persoanei”¹⁴.

Astfel cum s-a arătat în literatura de specialitate¹⁵, fantezia joacă un rol important în tipul de personalitate al infractorului care premeditează fapta, creând reprezentări mentale ale actului criminal, până când dorința de a ucide se transformă în obsesie. După cum am arătat, pentru reținerea infracțiunii de omor calificat cu premeditare este necesar ca autorul să efectueze acte de pregătire morală, luând decizia de a-și ucide victima după o perioadă de chibzuire. Această perioadă de reflecție poate fi mai scurtă sau mai îndelungată, în funcție de circumstanțele concrete ale speței. Spre exemplu, într-o cauză¹⁶, instanța a reținut că inculpatul a luat „hotărârea de a o ucide pe victima R.Ș. (...) într-un anumit interval de timp care a fost mai îndelungat decât cel obișnuit (morasu habens), încă din perioada în care executa o pedeapsă privativă de libertate în urma unor alte conflicte violente cu victima, iar după revenirea la domiciliu a afirmat în prezența mai multor martori că o va omorî pe R.Ș., deoarece i-a distrus viața și a făcut închisoare din cauza ei”. Dorința de răzbunare, starea conflictuală existentă, credința că a fost victima unei nedreptăți, dublată de privarea de libertate, au creat în mintea inculpatului dorința de a-și ucide victima. Faptul că intenția de a ucide l-a urmărit pe inculpat de-a lungul perioadei de detenție rezultă și din aceea că, la scurt timp după ce a fost liberat condiționat, acesta a pus în executare planul criminal¹⁷.

---

¹⁴ Psiholog Zoie GHIORGHIU, Jurist Cosmin ȘERBAN, Prof. Dr. Radu MACOVEI, PhD. Mircea ȘTEFAN, *Gestul suicidal din perspectiva patologiei criminogene*, Revista Ministerului Public, p. 48, disponibilă la adresa: http://old.mpublic.ro/jurisprudenta/publicatii/gestul_suicidar.pdf.

¹⁵ Tudorel Butoi, Ioana-Teodora Butoi, *Tratat universitar de psihologie judiciară*, Ed. Phobos, București, 2003, p. 41.

¹⁶ Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală, Decizia nr. 1910/2009 - Omor calificat. Premeditare, Publicată în Buletinul Casației nr. 5 din 31 mai 2010.

¹⁷ Prin Decizia anterior citată, instanța a reținut că „În realizarea scopului propus, inculpatul a conceput un *plan de realizare a rezoluției infracționale*, s-a folosit de mătușa sa M.A. (persoană cu deficiențe psihice) pe care a convins-o să relateze victimei o situație nereală, dar credibilă (și anume, că au intrat niște vite pe un teren cultivat cu porumb) și a reușit să o atragă într-un loc retras, necirculat, la o oră târzie din noapte, înlesnind comiterea infracțiunii. După ce victima s-a îndepărtat de casă, inculpatul a urmărit-o, a pândit momentul în care aceasta a intrat în lanul de porumb și a atacat-o prin surprindere, aplicându-i în mod repetat multiple lovituri în zonele vitale ale corpului”.

Actul criminal este asociat, într-o bună măsură, cu diferite tulburări mentale și de comportament care pot diminua sau chiar anihila discernământul autorului în raport de fapta comisă. Astfel, într-un studiu criminologic realizat în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție pe baza dosarelor de urmărire penală din perioada 2007-2010, care au avut ca obiect infracțiuni de omor, s-a putut constata în urma evaluării rapoartelor medico-legale că o parte dintre inculpați sufereau de tulburări mentale și de comportament, (retardare mentală, demență senilă, schizofrenie) ce au diminuat discernământul acestora¹⁸. De regulă, autorii asociați cu tulburările mentale și de comportament fac parte din categoria criminalilor dezorganizați care, stăpâniți de o impulsivitate puternică, „improvițează în totalitate la fața locului și comit crime într-o anarhie totală. Ei lasă la fața locului numeroase indicii și uneori chiar urmele patologiei lor, pe corpurile victimelor făcute”¹⁹.

În activitatea de urmărire penală a infracțiunilor de omor comise cu premeditate de către un infractor organizat, prezența psihologului clinician cu studii de criminologie este imperios necesară pentru ca acesta să ofere echipei de cercetare informații despre profilul autorului care vor servi ulterior la interpretarea tuturor elementelor de fapt constatate²⁰.

Anchetarea infracțiunilor de omor

În cazul comiterii unei infracțiuni de omor (calificat), organele judiciare acționează cu maximă promptitudine, având în vedere că fiecare moment petrecut de autor în libertate reprezintă un pericol ridicat pentru întreaga societate. Analizând datele statistice din ultimii ani furnizate de Poliția Română, se poate constata că procentul de soluționare a dosarelor de omor este unul ridicat, reținându-se o creștere a procentului de identificare a autorilor²¹.

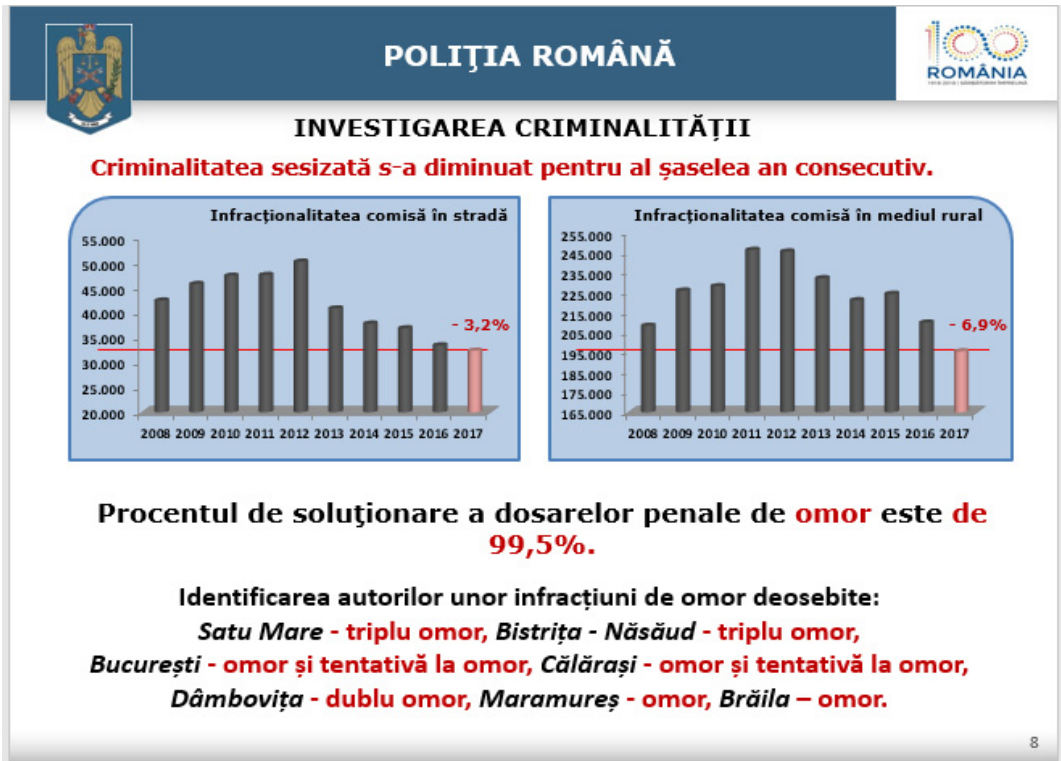
---

¹⁸ Alexandru Cintează, *Analiza criminologică a infracțiunilor de omor, dosare soluționate în perioada 2007-2010*, în *Revista de Criminologie, criminalistică și penologie*, nr. 1-2 /2013, p. 52-53.

¹⁹ Thierry Toutin, Nora Fraj-Bouslimani, *Dependența de crimă*, în *Revista de Criminologie, criminalistică și penologie*, nr. 1-2/2015, p. 18-19.

²⁰ Alin Leș, *Metode diferite în analiza criminală și comportamentală (Analiza psihologic-criminologică) De ce unele, de ce altele?*, în *Revista de Criminologie, criminalistică și penologie*, Nr. 1-2/2015, p. 147.

²¹ Datele statistice pot fi accesate pe site-ul Poliției Române: <https://www.politiaromana.ro/ro/utile/statistici-evaluari/evaluari>.

sursa: Raportul activității Poliției Române pentru anul 2017.

Cu toate că autorii unor astfel de infracțiuni sunt identificați și trași la răspundere penală, ecoul faptelor lor și, mai ales, consecințele sociale ale acestora sunt foarte grave, motiv pentru care autoritățile trebuie să își intensifice activitatea de prevenire a acestui tip de infracțiuni atât în faza pre-delictuală, cât și în cea post-delictuală²².

Concluzii

Fără a avea pretenția de a fi epuizat întregul registru de probleme criminologice privind comiterea infracțiunii de omor calificat cu premeditare de către un autor organizat, putem afirma că subiectul tratat rămâne încă unul de actualitate și de interes, mai ales că epoca antepandemică, prin mass-media, a supus atenției publice fapte de o gravitate extremă, în urma cărora mai multe persoane și-au pierdut viața, procedurile judiciare fiind în plină desfășurare.

²² Florin Sandu, Gheorghe-Iulian Ioniță, *Criminologie teoretică și aplicată*, Ed. Universul Juridic, București, 2005, p. 173-174.

Bibliografie

Craig N. Ackley, *Criminal Investigative Analysis: A Move Toward a Scientific, Multidisciplinary Model*, in *Handbook of Behavioral Criminology*, Springer International Publishing AG 2017.

Tudorel Butoi, *Psihologie Judiciară*, Ed. Trei, București, 2012.

Tudorel Butoi, Ioana-Teodora Butoi, *Tratat universitar de psihologie judiciară*, Ed. Phobos, București, 2003.

Rahul Band, Arvind Kumar, Sanjay Gaiwale, Ajay Ghangale, *Homicidal injury with dessert spoon – A case report*, *Forensic Science International: Reports* 2 (2020) 100094.

Alexandru Cinteză, *Analiza criminologică a infracțiunilor de omor, dosare soluționate în perioada 2007-2010*, în *Revista de Criminologie, criminalistică și penologie*, Nr. 1-2/2013.

Matt DeLisi, Mark Ruelas, James E. Kruse, *Who will kill again? The forensic value of 1st degree murder convictions*, *Forensic Science International: Synergy* 1 (2019).

Psiholog Zoie Ghiorghiu, Jurist Cosmin Șerban, Prof. Dr. Radu Macovei, PhD. Mircea ȘTEFAN, *Gestul suicidar din perspectiva patologiei criminogene*, *Revista Ministerului Public*.

Alin Leș, *Metode diferite în analiza criminală și comportamentală (Analiza psihologic-criminologică) De ce unele, de ce altele?*, în *Revista de Criminologie, criminalistică și penologie*, nr. 1-2/2015.

Ion Oancea, *Probleme de criminologie*, Ed. All, București, 1994.

Mariana Pădureanu, *Personality profile specific for the organized criminal in the offence of rape, Literature, Discourses and the Power of Multicultural Dialogue Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș*, 2017, eISBN: 978-606-8624-12-9.

Luigi Papia, Federica Gorla, Isabella Spinetti, *Homicide by stabbing committed with a "FantasyKnife"*, *Forensic Science International: Reports* 2 (2020) 100068.

Dinesh Rao, *An autopsy study of 74 cases of cut throat injuries*, *Egyptian Journal of Forensic Sciences* (2015).

Tae Ro, Richard Murray, Dan Galvan, Muhammad H. Nazim, *Atypical gunshot wound: Bullet trajectory analyzed by computed tomography*, *International Journal of Surgery Case Reports* 14 (2015) 104-107.

Florin Sandu, Gheorghe-Iulian Ioniță, *Criminologie teoretică și aplicată*, Ed. Universul Juridic, București, 2005, p. 173-174.

Tudorel Toader, Marieta Safta, în *Explicațiile noului Cod penal, vol. III*, Ed. Universul Juridic, București, 2015.

Thierry Toutin, Nora Fraj-Bouslimani, *Dependența de crimă*, în *Revista de Criminologie, criminalistică și penologie*, nr. 1-2/2015.